

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Practici Tractatus, De Legibus

Marchius, Ewald

Coloniæ Agrippinæ, 1660 [erschienen] 1661

§. I. De divisione judiciorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42256

modum tradit & explicat, incipiendo à Ju-
 dicio, cujus requisita primis octo Titulis do-
 cet. Nam ut ait Abbas in cap. Clerici 2. De-
 cret: Judex ex officio providere debet, ut de-
 bitæ solemnitates serventur in Judicijs; qui-
 bus omissis Judicium reddatur frustratorium
 Hinc breviter juxta NUCLEI hujus exi-
 gentiam, P R A X I M J U D I C I A R I A M at-
 tingo, ab ipsis Judicijs sumpto Exordio; Bre-
 vitatis tamen causa citationes omitto, quas
 apud Marantam, Gaillium, Valensem, & alios
 invenies, ex quibus hæc Principia desumpsi,
 & fideliter tradidi. Caputque hoc, ob Mate-
 riæ copiam, & diversitatem, ad vitandam
 confusionem, in Paragraphos distin-
 xi.

C A P U T XIII.

§. I.

De Divisione Judiciorum.

Omissis varijs Judiciorum in Iure signifi-
 cationibus, in præsentī *Judicium sumi-
 tur pro causa discussione, quæ coram iudice pro
 tribunali sedente fit.* Et dicitur quasi Jurisdi-
 ctio, quod in eo Ius dicatur: Et Iudex quasi
 Ius dicens Populo, sive quod Iure discep-
 tet.

Ad Judicium hoc modo sumptum, qua-
 tuor

tuor potissimum requiruntur: Iudex, Actor, Reus, & Causa, tanquam origo negotij & materia Iudicij; adeoque in Iudicio inquisitionis vel alio simili, hæc quatuor, verè vel fictè saltem interveniunt; quia fama præcedens re præsentat Actorem.

Iudiciorum variæ sunt Divisiones, desumptæ à Iudice ipso, Materia, Formâ & Fine. Ex Persona Iudicantium, aliud est *Ecclesiasticum quod coram Iudice Ecclesiastico agitur, de rebus Ecclesiasticis, maxime spiritualibus, ut Matrimonio, Beneficiis, & huius annexo Iure Patronatus, de crimine hæresis, Simonia, & aliis similibus: Aliud seculare, quod coram Iudice Laico inter personas seculares exercetur.*

Rursus à materia, seu fine, circa quem versatur, aliud est Civile, aliud Criminale, aliud Mixtum, *Civile est, in quo principaliter agitur ad commodum privatum, etiamsi ex delicto agatur: nisi fortè agatur civiliter, ex crimine infamante, nam tunc dicitur causa criminalis*

Criminale est, in quo de crimine principaliter agitur ad commodum publicum, seu vindictam publicam, ex delicto tamen, ut si in Ecclesiastico foro agatur ad degradationem, ad officij, dignitatis, vel Beneficij privationem, aut ad perpetuos carceres, tanquam ad poenam. In seculari vero ad Poenam capitalem, vel

vel membri mutilationem, aut etiam ad pœnam pecuniariã, Fisco, non Parti applicandã.

Hinc subdividi potest Judicium Criminale, in Capitale, & non Capitale. *Capitale est, in quo agitur de crimine Capitali; seu in quo venit irroganda pœna Capitalis; veluti, dum damnatur quis ad mortem naturalem, quia perditur caput naturale: vel dum quis redigitur in servitutem, aut damnatur in metallũ, quia amittitur Caput Civile, quod est libertas: vel dum deportatur, quia tunc caput eximitur de Civitate. Non Capitale, in quo non venit imponenda aliqua ex tribus prædictis pœnis.*

Mixtum Iudicium est, in quo & Civiliter, & Criminaliter agitur: ut, dum de crimine aliquo, V. G. Furto, vel injuria agitur ad interesse partis, & simul ad vindictam publicam.

Ex modo etiam procedendi. Judicium dividitur, & aliud dicitur. *Summariũ seu Extraordinarium, in quo proceditur simpliciter, & de plano, sine strepitu, & forma Iudicii, uti in causis Electionis, Postulationis, & similibus. Quibus adde causam hæresis, & læsæ Majestatis, in quibus etiam ordo solennis Judicii non servatur. Talia quoque sunt Iudicia Possessoria.*

Sic tamen, in Summario Iudicio, remittuntur solemnitates Iudicii, ut Probationes necessariae, & Defensiones legitimae, Citatio, Praestatio Iuramenti de calumnia, vel malitia, sive de veritate dicenda, non excludantur, & sententia definitiva in scriptis feratur à Iudice, sive sedente, sive stante, quamvis in levioribus, & parvi momenti causis, & ubi non fit praedictum veritati, vel causae principali, sufficiat, rem semiplenè, & summarie probari.

Aliud vero dicitur *Plenarium, seu Ordinarium, in quo solenniter, & recto Iudicii Ordine servato, cognoscitur de causa*, puta, cum Reo citato Libellus, seu Actoris intentio scripto, editur, & Litis fit contestatio, cum praestatur Iuramentum calumniae, probatione res docetur & executur, sententia in scriptis fertur à Iudice sedente, & postremo Executioni mandatur: nisi ea per appellationem, vel restitutionem in integrum, vel supplicationem suspendatur, aut rescindatur, vel nulla declaretur.

Aliter Iudicium Extraordinarium dicitur illud, quod coram delegato Iudice instituitur. Ordinarium vero illud, quod coram Iudice Ordinario instituitur.

Rursum Iudicium aliud est Penitorium, aliud

Posy

Possessorium. Petitorium est, in quo de Proprietate, vel alio iure agitur, extra Possessionem, vel quasi Possessionem: Ut si res vindicetur, Hæreditas petatur, actio Empti, Depositi, Commodati, vel alia similis intentetur. **Possessorium est, in quo de Possessione, vel quasi Possessione contenditur, siue adipsiscenda, siue retinenda, siue recuperanda.** Possessio proprie est rerum corporalium. Quasi Possessio est incorporalium. Cujusmodi sunt servitutes, & alia similia Jura.

§ II.

De Foro Competenti.

JURISDICTIO, seu Fori competentia totius Judicii contentiosi, est fundamentum ita, ut, eâ deficiente, nequidem sit Judicium, & nullitas ex ejus defectu proveniens, irreparabilis, at insanabilis reputari consueverit. Ideoque summopere præcavendum est, in primis, Actori, ne coram Judice incompetente Reum conveniat.

Forus, seu Forum dicitur, tum locus ipse exercendarum litium, seu ubi quis conveniri potest, tum Territorium, in quo quisque Judex habet Jurisdictionem: quo pacto tota Diœcesis dicitur Territorium Episcopi. Aliiter dicitur Tribunal, & sedes Jurisdictionis, quæ in eo exercetur, vel Auditorium.

Forum